

BÖLÜM 7

OKUL DIŞI ÖĞRENME ÖRNEĞİ: MÜZE EĞİTİMİ

Nurcan ÜSTÜNDAĐ ŞENER¹

GİRİŞ

Sınıf ortamında öğretmenin ders anlattığı, öğrencinin dinlediğı geleneksel eğitimin, çağın gereksinimlerini karşılamadığı konusu farklı platformlarda, farklı kişiler tarafından uzun süredir tartışılmakta ve çözüm önerileri dile getirilmektedir (Gardner, 2019; Göğebakan, 2018). Özellikle bilginin yaparak yaşayarak edinilmesi, öğrenmenin öğrenilmesi, eleştirel düşünme becerilerinin kazanılması, yaratıcılığın geliştirilmesi, öğrenmek için motivasyonun artırılması ve öğrenilen konular ile gerçek hayat arasında bağ kurulmasının hedeflendiğı günümüzde, öğrenme ortamlarının zenginleştirilmesi ve eğitimde okul dışı ortamlardan faydalanılması büyük önem kazanmıştır (Dilli, 2017; Göğebakan, 2018; Sontay, Tutar & Karamustafaoğlu, 2016).

Okul dışı eğitim, eğitim programını zenginleştiren kaynakların kullanılmasına yönelik bir yöntemdir (Altın & Demirtaş, 2009). Müzelerin insanlığın tarihi ve kültürel mirasının sergilendiğı alanlar olduğı düşünüldüğünde, müze eğitimi diğer derslerin yanı sıra Sosyal Bilgiler alanı içinde de önemli eğitim fırsatları sunmaktadır. Bu bağlamda eğitim sistemimizin içerisinde müze gezileri de mutlaka yer almalıdır (MEB, 2018).

Öneminin bu denli farkında olunmasına rağmen, müzelerin eğitimde işlevsel şekilde kullanılmasıyla ilgili eksikler ve uygulama hataları söz konusudur. Hâlbuki eğitim süreci sonunda hem öğrenen hem öğretene için sürecin etkin ve başarılı olduğunu söyleyebilmek gerekir. Bu bağlamda; bir yandan müzelerin edilgen ziyaretçilerine bilgi sunan ve sadece hoşça vakit geçirilen yerler olduğı algısı değişmeli, bir yandan da eğitimciler müzelerin öğrenme ortamı olarak kullanılması konusunda daha fazla bilinçlenmelidir (Burnham & Kai-Kee, 2020; Dilli, 2017; Gardner, 2019; Meydan & Akkuş, 2014).

¹ Öğr. Gör. Dr., Marmara Üniversitesi, nsener@marmara.edu.tr

İkinci grup fotoğraf anı sonrası sorular:

- Neolitik çağda insanlar nasıl yaşardı?
- Neolitik çağda kullanılan aletler nelerdi?
- Paleolitik çağ aletleri ile Neolitik Çağ aletleri arasındaki farklar nelerdir?
- Yaşam tarzı ile aletlerdeki değişim arasında bir ilişki var mıdır?

Not: Sanal müze gezisine internet ortamında bir uzman davet edilebilir. Uzman desteği ile dersin niteliği zenginleştirilebilir.

• 5.Etkinlik: *Mektup Yazma- Değerlendirme*

(Süre: Yaklaşık 80 dakika)

Öğrencilerin yazdıkları hikâyenin kahramanları birer zaman yolcusudur. Bu zaman yolcuları, günümüz ile kendi zamanları arasında gidip gelmektedir ve bizlere bir mektup yazarlar. Öğretmen bir küp/çanak/posta kutusu içinden bu mektubu çıkartır ve öğrencilere gösterir. Bu mektupta, yıllar içinde insan yaşamının teknolojisinin nasıl değiştiği konusunda gelecekte yaşayanlara bilgi verildiğini açıklar. Ardından “Bu mektubu, geçmişten bize yazan kahraman siz olsaydınız nasıl bir mektup yazardınız?” sorusunu sorar. Öğrenciler mektuplarını yazarlar.

Öğretmen ikinci olarak; “Artık biz de birer zaman yolcusuyuz madem! Bundan bin yıl sonraki çocuklara birer mektup yazalım ve bu mektupların onlara sağ salim ulaşabilmesi için onları küpün/çanağın/posta kutusunun içine saklayalım” der. Öğrenciler önümüzdeki bin yıl içerisinde teknolojiye ne gibi değişiklikler olabileceği, hayatın nasıl değişebileceği konusunda gelecekteki arkadaşlarına hitaben birer mektup yazarlar. Gönüllüler mektuplarını okur. Yazılanlar üzerinde tartışılır.

KAYNAKLAR

1. Arnas, Y. A. (2017). Oyun, öğrenme ve deneyimin birleşimi. *Çocuk Müzeleri Yaratıcı Drama Dergisi*, 12(2), 17-30.
2. Altın, B. N. ve Demirtaş, S. (2009). *Sosyal bilgiler dersinde sınıf dışı eğitim etkinlikleri (müze ve arazi çalışmaları)*. M. Safran (Ed.), Sosyal bilgiler öğretimi. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
3. Ayaydın, A. (2017). Çoklu zekâ tabanlı görsel sanatlar eğitiminde bir öğretim yöntemi olarak müze eğitimi. *Millî Eğitim Dergisi*, Sayı 214 Bahar/201730, 9-21.
4. Burnham, R. ve Kai-Kee, E. (Ed.). (2020). *Müze de ders verme sanatı*. (A. Onacak, çev.) Müze dersleri yorum ve deneyim (s. 35-50) içinde. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
5. Buyurgan, S. (2017). Verimli bir müze ziyaretini nasıl gerçekleştirebiliriz?. *Millî Eğitim Dergisi*, Sayı 214 Bahar/201730, 317-343.
6. Çıldır, B. (2016). *Müze de eğitim etkinliklerinin öğrencilerin yazma becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

7. Demir, A. ve Tak, İ. (2019). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin müze ile eğitime yaklaşımları (Tokat ili örneği). *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi TUBAD*, 4(1).
8. Dilli, R. (2017). Öğretmenlerin müzelerin öğrenme ortamı olarak kullanımına ilişkin görüşleri. *Millî Eğitim Dergisi*, Sayı 214 Bahar/201730, 303-316.
9. DOSİMM. Anadolu medeniyetler müzesi. Erişim adresi: <http://www.dosimm.gov.tr/muze/4>
10. Egüz, Ş. ve Kesten, A. (2012). Sosyal bilgiler dersinde müze ile eğitimin öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi: Samsun ili örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 81-103.
11. Ekeliç, H. G. (2010). *Sosyal bilgiler derslerinde müze faaliyetlerinin programlanması (Konya müzeleri örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
12. Erdoğan, N. (2018). *Mardin müzesi müze eğitimi ve etkinlikleri*. Mardin: Mardin Müze Müdürlüğü.
13. Gardner, H. (2019). *Eğitilmemiş zihin*, (M. Ö. Kasımoğlu, çev.) İstanbul: Alfa Yayınları.
14. Gögebakan, Y. (2018). Alternatif öğrenme mekânları olarak müzelerin eğitim-öğretimde kullanılması önemi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (40), 9-41.
15. Güleç, S. ve Alkış, S. (2003). Sosyal bilgiler öğretiminde müze gezilerinin iletişimsel boyutu. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 63-78.
16. ICOM (2007). *ICOM Statutes*. 21st ICOM General Conference. Vienna (<https://icom.museum/en/resources/standardsguidelines/museum-definition/>).
17. İlhan, A. Ç., Artar, M., Okvuran, A. ve Karadeniz, C. (2012). *Müze eğitimi etkinlik kitabı*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, UNDP, UNESCO, UNICEF ve UNDW-TO İş Birliği Projesi Yayınları.
18. Kabapınar, Y. ve Şener, N. (2018). Hayat bilgisi dersine müze eğitimi eklemek: “Bak-gör-geç”i aşabilmek için uygulamalı bir araştırma. 27. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi* (s.313-320). Ankara, Türkiye.
19. Kai-Kee, E. (2020). *Sanat müzesinde eğitimin kısa bir tarihi*. R. Burnham ve E. Kai-Kee (Ed.). (A. Onacak, çev.) Müze dersleri yorum ve deneyim (s. 51-108) içinde. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
20. Karadeniz, C., Okvuran, A., Artar, M. ve Çakır İlhan, A. (2015). Yeni müzebilim bağlamında müze eğitimine çağdaş yaklaşımlar ve müze eğitimcisi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 48 (2), 203-226. DOI: 10.1501/Egifik_0000001371
21. Karadüz, A. (2009). Türkçe öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarının “yapılandırımcı öğrenme” kavramı bağlamında eleştirisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 189-210.
22. Kısa, Y. (2012). *Sosyal bilgiler öğretiminde müze kullanımına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerinin incelenmesi (Afyonkarahisar müzeleri)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
23. Kültür Portalı. Anadolu Medeniyetler Müzesi, Erişim adresi: <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/ankara/gezilecek-yer/anadolu-medeniyetler-muzes> Erişim:29.08.2020
24. MEB (2018). *Sosyal Bilgiler Eğitim Programı*. Ankara: MEB Yayınları.
25. Mercin, L. (2017). Müze eğitimi, bilgilendirme ve tanıtım açısından görsel iletişim tasarımı ürünlerinin önemi. *Millî Eğitim Dergisi*, Sayı 214 Bahar/201730 209-237.
26. Meydan, A. ve Akkuş, A. (2014). Sosyal bilgiler öğretiminde müze gezilerinin tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasındaki önemi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, Sayı: 29, Ocak-2014, 402-422. İstanbul-ISSN:1303-2429 E-ISSN 2147-7825

Güncel Eğitim Bilimleri Araştırmaları III

27. Okvuran, A. (2012). Müzede dramanın bir öğretim yöntemi olarak Türkiye’de gelişimi. *Eğitim ve Bilim*, 37(166).
28. Onur, B. (2012). *Çağdaş müze eğitim ve gelişim müze psikolojisine giriş*. Ankara: İmge Yayınevi.
29. Oruç, S. ve Altın, B. N. (2008). Müze eğitimi ve yaratıcı drama. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(35), 125-137. ISSN: 1302-9967
30. Sivrikaya, G. (2017). Müzelerin keşif alanı olarak kullanımı. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 214 Bahar/201730, 123-135.
31. Sontay, G., Tutar, M. ve Karamustafaoğlu, O. (2016). Okul dışı öğrenme ortamları ile fen eğitimi hakkında öğrenci görüşleri: Planetaryum gezisi. *İnformal Ortamlarda Araştırmalar Dergisi (İAD)*, 1(1), 1-24.
32. Üztemur, S., Dinç, E. ve Acun, İ. (2018). Sosyal bilgiler öğretiminde müze ve tarihi mekân kullanımının 7. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler algılarına etkisi: Bir eylem araştırması. *Journal of Theoretical Educational Science*, 11(1), 135-168.